

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Sosiaali- ja terveyspalvelujen myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit poliittiseen päätöksentekoon

Ikääntyneiden palvelut

Sisällysluettelo

1	Johdanto	2
2	Ikääntyneiden palvelujen myöntämisen perusteet: yleiset periaatteet.....	2
2.1	Ikääntyneiden palveluja ohjaava keskeinen lainsäädäntö	2
2.2	Kotikunta	2
2.3	Palvelujen hakeminen, myöntäminen ja päättäminen	2
3	Asiakasohjaus ja neuvonta	3
3.1	Hyvinvointia edistävät palvelut	3
4	Ikääntyneiden asuminen	4
4.1	Lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusjakso ikääntyneille (lyhytaikainen laitoshoito)	4
4.2	Osavuorokausihoito ikääntyneille (osavuorokausihoito).....	4
4.3	Tuettu asuminen ikääntyneille (tuettu asuminen).....	5
4.4	Yhteisöllinen asuminen ikääntyneille (tavallinen palveluasuminen).....	5
4.5	Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille (lyhytaikainen tehostettu palveluasuminen)	7
4.6	Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille (pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen)	8
4.7	Asuminen laitoshoidossa ikääntyneille (laitoshoito)	9
5	Kotihoito	10
5.1	Tilapäinen kotihoito.....	10
5.2	Säännöllinen kotihoito	14
6	Kotikuntoutus ja kuntouttava päivätoiminta	19
6.1	Kotikuntoutus	19
6.2	Kuntouttava päivätoiminta ikääntyneille	21
7	Kotona asumisen tukipalvelut	24
7.1	Ateriapalvelu	24
7.2	Turva-auttamispalvelu.....	25
7.3	Siivouspalvelu	26
7.4	Kauppapalvelussa avustaminen.....	26
7.5	Peseytymisen ja hygienian hoidon tuki	27
7.6	Vaatehuoltopalvelu	27
7.7	Avustavat palvelut.....	28
8	Omaishoidon tuki.....	29
8.1	Omaishoidon tuki	29
8.2	Perhehoito ikääntyneille.....	33

1 Johdanto

Tämä dokumentti kuvaa ikääntyneiden palvelujen ne myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit, jotka vaativat poliittista päätöksentekoa.

Luvussa 2 käsitellään ikääntyneiden palvelujen myöntämisen perusteisiin liittyviä yleisiä periaatteita taustoitukseksi ja luvuissa 3-8 käsitellään päätöksenteon kohteena olevat myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit.

2 Ikääntyneiden palvelujen myöntämisen perusteet: yleiset periaatteet

2.1 Ikääntyneiden palveluja ohjaava keskeinen lainsäädäntö

- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. vanhuspalvelulaki 980/2012)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992)
- Laki hyvinvointialueesta (611/2021)
- Laki omaishoidon tuesta 2.12.2005/937
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
- Kotikuntalaki 11.3.1994/201

Palvelujen myöntämisessä noudatetaan voimassa olevaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä. Myöntämisperusteet määrittelevät palvelujen kohdentamista Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

2.2 Kotikunta

Palveluiden myöntäminen edellyttää, että asiakas tosiasialisesti asuu jossakin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnassa kotikuntalaisena (11.3.1994/201) määritellyn mukaisesti. Kiireellisissä tilanteissa turvataan välttämätön huolenpito ja toimeentulo hyvinvointialueella oleskelevalle Sosiaalihuoltolain (12§) mukaisesti.

2.3 Palvelujen hakeminen, myöntäminen ja päättäminen

Palvelujen myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin ja asiakassuunnitelmaan.

Palveluja myönnetään palvelutarpeen selvittämisen perusteella esimerkiksi sairauden, vamman, alentuneen toimintakyvyn ja erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella niille henkilöille, jotka tarvitsevat apua asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon,

asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamiseen.

Asiakkaan palvelutarve selvitetään laaja-alaisesti. Palvelutarpeen selvittäminen on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Yli 75-vuotiailla selvittämisen tekeminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun asiakas, asiakkaan omainen tai muu henkilö on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluihin palvelujen saamiseksi. Palvelutarpeen selvittäminen on asiakkaalle maksuton. Kokonaisarvioinnissa kiinnitetään huomiota henkilön fyysiseen arjen toimintakykyyn, psykososiaaliseen hyvinvointiin ja asuinympäristön toimintakyvylle asettamiin esteisiin sekä taloudellisiin mahdollisuuksiin, läheisten osallistumismahdollisuuksiin ja vapaaehtoistoimintaan.

Palvelutarpeen selvittämisen apuna käytetään luotettavia toimintakykyä ja hoidon tarvetta kuvaavia mittareita. Yksittäisen toimintakykymittarin tulos ei ole kriteeri avun, tuen tai palvelun saamiselle. Päätös palvelujen myöntämisestä tehdään asiakkaan kokonaistilanteen arvioinnin perusteella.

Asiakkaalle myönnettyjä palveluja voidaan lisätä, vähentää tai palvelut voidaan lopettaa kokonaan asiakkaan toimintakyvyn ja / tai palvelutarpeen muuttuessa. Palveluja voidaan myöntää määräaikaisena tai jatkuvana.

3 Asiakasohjaus ja neuvonta

3.1 Hyvinvointia edistävät palvelut

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Kaiku-kortti	Kaikukortilla tuetaan vähävaraisten mahdollisuutta kulttuurin mahdollistamiseksi. Hyvinvointialueella mukana Kaiku-kortti toiminnassa Espoo, Lohja, Karkkila ja Kauniainen (Espoon kustannukset toiminnasta n 10 000e/vuosi).	Kaikukortin kriteerit ovat valtakunnallisen toimintamallin mukaiset: Kaikukortin voi saada kuka tahansa yli 16-vuotias. Oma kokemus pienituloisuudesta riittää, eikä tuloja vaadita todentamaan.

4 Ikääntyneiden asuminen

Ikääntyneiden asumisen palvelunimien perässä näkyy sulkeissa palvelun vanhat nimet. Palvelunimiin on tehty muutoksia, jotta ne olisivat asiakaslähtöisemmin nimettyjä.

4.1 Lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusjakso ikääntyneille (lyhytaikainen laitoshoido)

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusjakso ikääntyneille	<p>Lyhytaikaisen arviointi- ja kuntoutusjakson tavoitteena on tukea kotiin palaamista ja kotona asumista. Palvelu on pääsääntöisesti tarkoitettu ikääntyneille.</p> <p>Palvelu on saatavilla Espoossa, Kirkkonummella, Lohjalla ja Raaseporissa.</p>	<p>Lyhytaikaisen arviointi- ja kuntoutusjakson tavoitteena on asiakkaan kotona asumisen tukeminen. Palvelua voidaan myöntää henkilön alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn perusteella tai akuuteissa kriisitilanteissa.</p> <p>Päätös tehdään palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusjakson myöntäminen perustuu aina asiakkaan tarpeeseen.</p> <p>Palvelua voidaan myöntää myös omaishoidettaville omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien mahdollistamiseksi ja myös omaistaan ilman omaishoidon tukea hoitavien jaksamisen tukemiseksi.</p>

4.2 Osavuorokausihoito ikääntyneille (osavuorokausihoito)

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Osavuorokausihoito ikääntyneille	<p>Osavuorokausihoito on omaishoitajan jaksamista sekä asiakkaan toimintakykyä ja kotona selviytymistä tukevaa kodin ulkopuolella toteutettavaa hoitoa. Palvelu on pääsääntöisesti tarkoitettu ikääntyneille.</p> <p>Palvelu on saatavilla Espoossa, Kauniaisissa ja Lohjalla.</p>	<p>Osavuorokausihoito on tarkoitettu omaishoitoperheille.</p> <p>Edellytykset</p> <p>Omaishoidettavalla on asiakkuus lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä.</p> <p>Omaishoidettava ei voi olla lyhytikään aikoja kotona yksin ja hoitoa ei ole mahdollista järjestää muulla tavoin.</p> <p>Osavuorokautinen hoito ei edellytä päätöstä omaishoidon tuesta, eikä korvaa omaishoitajan lakisääteistä vapaapäivää.</p>

4.3 Tuettu asuminen ikääntyneille (tuettu asuminen)

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Tuettu asuminen ikääntyneille	<p>Tuettu asuminen on määräaikainen asumisvaihtoehto. Palvelu sisältää vuokran, siivouksen, sähkön ja veden sekä tarvittavat kotihoidon palvelut kotihoidon asiakaskriteerien mukaisesti. Palvelu on pääsääntöisesti tarkoitettu ikääntyneille.</p> <p>Palvelu on saatavilla Lohjalla.</p>	<p>Asiakas tarvitsee sosiaalisin ja/tai taloudellisin perustein määräaikaisen, tilapäisen asumisratkaisun ja tukea itsenäiseen asumiseen tai siihen siirtymiseen.</p> <p>Tuettua asumista voidaan myöntää:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Toipilasajaksi, mikäli koti ei sovellu esteettömään asumiseen tai hoivan ja hoidon järjestämiseen ○ Kun koti ei sovellu asumiseen ○ Asunnottomuuden vuoksi ○ Arviointijaksona itsenäiseen asumiseen siirtymisessä ○ Lähisuhdeväkivallan vuoksi (ei kriisimajoitusta) <p>Palvelu myönnetään asiakkaalle, kunnes asiakas voi palata omaan kotiinsa tai hänelle saadaan järjestettyä pysyvämpi asumisratkaisu.</p>

4.4 Yhteisöllinen asuminen ikääntyneille (tavallinen palveluasuminen)

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Yhteisöllinen asuminen ikääntyneille	<p>Yhteisöllinen asuminen on vuokra-asumista, johon sisältyy asunto, asukkaiden yhteisiä tiloja ja toimintaa sekä tarpeen mukainen hoiva- ja huolenpito. Palvelu on pääsääntöisesti tarkoitettu ikääntyneille.</p> <p>Palvelu on saatavilla Espoossa, Hangossa, Kirkkonummella ja Lohjalla.</p>	<p>Avuntarve</p> <p>Asiakkaalla on fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen tai sosiaalisen toimintakyvyn alentumista, eikä turvallinen asuminen ole järjestettävissä tavanomaisessa asumisessa avohoidon turvin. Asiakkaalla ei kuitenkaan ole tarvetta pitkäaikaiseen ympärivuorokautiseen palveluasumiseen.</p> <p>Asiakkaan läheisten apu sekä vapaaehtoistyön ja tukipalveluiden mahdollisuudet auttaa kotona selviytymisessä on kartoitettu tai ne ovat jo käytössä eikä apu ole riittävä.</p> <p>Palvelun edellytyksenä on, että asiakkaan arjessa on jo toteutettu/kokeiltu kuntoutuspalveluja, kotihoidon palveluja tai muita kotona asumista tukevia palveluja, ja ne on todettu riittämättömiksi.</p> <p>Asunnon huono kunto tai toimimattomuus ei ole peruste yhteisöllisen asumisen myöntämiselle.</p> <p>Tarve arvioidaan aina yksilöllisesti.</p> <p>Toimintakyky</p>

		<p>Asiakas selviytyy päivittäisistä toiminnoistaan pääsääntöisesti yhden henkilön avustamana tai apuvälineen avulla. Asiakkaan fyysinen, psyykinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt. Asiakkaan muisti voi olla alentunut, mutta hänellä ei ole taipumusta karkailla.</p> <p>Asiakkaalla voi olla hallittavissa olevia käytösoireita.</p> <p>Mittareita käytetään apuna asiakkaan avun tarpeen arvioinnissa ja ne ovat osa kokonaistilanteen arviointia.</p> <p>Mittarit ja niiden viitteelliset arvot ko palvelussa:</p> <p>RAI: Arkitoiminnot: ADLH$\geq$2 ja Masennusoireet: DRS$>$6 tai GDS$>$15/30 ja asiakkaalla on psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia hoitotasapainosta huolimatta</p> <p>Kognitiivisen toimintakyvyn taso: CPS$\leq$2 tai MMSE$\geq$18/30.</p> <p>Muistihäiriöt ja masennus tulee olla hoitotasapainossa</p> <p>Muut perusteet</p> <p>Yhteisöllisen asumisen asunnot on tarkoitettu pääsääntöisesti yli 65-vuotiaille.</p> <p>Lisäksi alueella on yksityisten palveluntuottajien ylläpitämiä palvelutaloja, joiden asukasvalinnat tapahtuvat kunkin palvelutalon toimesta.</p>
--	--	---

4.5 Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille (lyhytaikainen tehostettu palveluasuminen)

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille	<p>Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen on suunniteltu hoitajakso hoivakodissa, jonka tavoitteena on tukea kotona asumista. Palvelu on pääsääntöisesti tarkoitettu ikääntyneille.</p> <p>Palvelu on saatavilla kaikissa muissa LU-Hyvinvointialueen kunnissa paitsi Siuntiossa.</p>	<p>Lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen tavoitteena on asiakkaan kotona asumisen tukeminen.</p> <p>Palvelua myönnetään pääsääntöisesti omaishoidettaville omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien mahdollistamiseksi. Mikäli asiakkaalla on ympärivuorokautisen hoidon tarve, omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien lisäksi ja omaistaan ilman omaishoidon tukea hoitaville voidaan järjestää lyhytaikaishoitoa. Palvelua voidaan myöntää myös akuuteissa kriisitilanteissa.</p> <p>Päätös tehdään palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Arvioinnin tekee asiakasohjaaja yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa hänen läheistensä kanssa.</p> <p>Lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen myöntäminen perustuu aina asiakkaan palvelujen tarpeeseen, eikä ulkoisiin olosuhteisiin, esim. putkiremonttiin.</p> <p>Asiakkaan palvelutarvetta arvioitaessa hänen kokonaistilanteensa ratkaisee päätöksenteossa. Mittareita käytetään apuna asiakkaan avun tarpeen arvioinnissa ja ne ovat osa kokonaistilanteen arviointia.</p> <p>Arvioinnissa pääasiassa käytetyt mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RAI-arvioinnin tulokset: <ul style="list-style-type: none"> • Kognitiivisen toimintakyvyn taso: CPS$\geq$3 • MAPLe 4 suuri palveluntarve tai MAPLe 5 erittäin suuri palveluntarve • Päivittäiset toiminnot: ADL$\geq$3 ja IADL$\geq$15 tai vaikeat hoitoon reagoimattomat psyykkiset, sosiaaliset tai turvallisuuteen liittyvät ongelmat • Muistimittari: MMSE 17 tai alle

4.6 Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille (pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen)

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille	<p>Ympärivuorokautinen palveluasuminen on pitkäaikaista asumista hoivakodissa, jossa asiakas saa palvelutarpeen mukaisen hoivan ja huolenpidon. Palvelu on pääsääntöisesti tarkoitettu ikääntyneille.</p> <p>Palvelu on saatavilla kaikissa LU-hyvinvointialueen kunnissa.</p>	<p>Asiakkaalla, jolle palvelu voidaan myöntää, on fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen tai sosiaalisen toimintakyvyn alentumista niin paljon, että hän tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa. Palvelun myöntäminen perustuu laaja-alaiseen ja moniammatilliseen toimintakyvyn, avun ja palveluiden tarpeen arvioon.</p> <p>Palvelutarpeen arvion osana selvitetään ja otetaan huomioon asiakkaan näkemys. Jos asiakasta ei voida kuulla, palveluntarve selvitetään yhdessä hänen läheistensä kanssa.</p> <p>Palvelun myöntämisen edellytykset Palvelun edellytyksenä on, että asiakas ei pärjää kotona kotihoidon, muiden kotona asumista tukevien palveluiden tai omaishoidon turvin ja kotiutuskokeilun tai arviointijakson mahdollisuus on arvioitu tai se on todettu riittämättömäksi.</p> <p>Asiakkaan palvelutarvetta arvioitaessa hänen kokonaistilanteensa ratkaisee päätöksenteossa. Mittareita käytetään apuna asiakkaan avun tarpeen arvioinnissa ja ne ovat osa kokonaistilanteen arviointia.</p> <p>Arvioinnissa pääasiassa käytetyt mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RAI-arvioinnin tulokset: <ul style="list-style-type: none"> o Kognitiivisen toimintakyvyn taso: CPS$\geq$3 o Palveluntarve: MAPLe 4 suuri palveluntarve tai MAPLe 5 erittäin suuri palveluntarve o Arkiuoriutumisen: ADL$\geq$3 ja IADL$\geq$15 tai vaikeat hoitoon reagoimattomat psyykkiset, sosiaaliset tai turvallisuuteen liittyvät ongelmat • Toimintakyvyn ja avun tarpeen mittari RAVA: pääsääntöisesti > 3 • Muistimittari: MMSE 17 tai alle <p>Jos asiakkaalle ei heti voida tarjota ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa, päätöksessä todetaan, että asiakas täyttää palvelutarpeen kriteerit ja hän voi muuttaa, kun soveltuva paikka vapautuu.</p> <p>Päätöksen purkaminen Ympärivuorokautisen palvelun myönteinen päätös voidaan purkaa, jos asiakkaan toimintakyvyssä ja arjessa selviytymisessä tapahtuu sellainen muutos, että hänen palveluntarpeensa ei täytä enää ympärivuorokautisen hoidon määrätymisen perusteita.</p>

4.7 Asuminen laitoshoidossa ikääntyneille (laitoshoito)

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Asuminen laitoshoidossa ikääntyneille	<p>Henkilö, jolle ei voida järjestää ympärivuorokautista hoitoa kotona tai palveluasunnossa, voivat asua laitoshoidossa. Palvelu on pääsääntöisesti tarkoitettu ikääntyneille.</p> <p>Palvelu on saatavilla Espoossa, Kirkkonummella, Lohjalla ja Raaseporissa.</p> <p>Pitkäaikaisesta asumisesta sosiaalihuollon laitoshoidossa on luovuttava viimeistään vuonna 2027.</p>	<p>Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa ja hänellä on joko lääketieteelliset tai asiakas- / potilasturvallisuuteen liittyvät perusteet laitoshoidon palvelun saamiselle kotihoidon tai palveluasumisen sijaan. Päätös palvelusta voi perustua joko Vanhuspalvelulain 14a tai Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 67 pykälään.</p>

5 Kotihoito

5.1 Tilapäinen kotihoito

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Tilapäinen kotihoito	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, jolla on alentunut toimintakyky sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn perusteella.</p> <p>Asiakkaan toimintakyky on tilapäisesti alentunut ja kuntoutuminen on vielä kesken esimerkiksi leikkauksen jälkeen.</p> <p>Tilapäinen kotihoito on mahdollista saada palvelutarpeen mukaan ympäri vuorokauden.</p> <p>Yöaikainen käynti on ennalta sovittu, suunniteltu kotikäynti. Yöaikaiset käynnit toteutetaan kotona asumisen tueksi osana säännöllistä ja tilapäistä kotihoitoa.</p> <p>Hoito vaatii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön osaamista ja asiakas ei kykene hakeutumaan avoterveydenhuollon palveluihin avustettunakaan.</p> <p>Palveluntarve voi myös johtua omaishoitajan tilapäisestä esteestä hoitaa asiakasta.</p> <p>Palveluntarve on tilapäinen ja kestoltaan korkeintaan 2 kuukautta.</p> <p>Hoitojakson aikana kotihoito arvioi asiakkaan palvelun tarvetta.</p> <p><i>Tilapäinen kotihoito on saatavilla koko hyvinvointialueella.</i></p> <p><i>Siuntiossa ei ole saatavilla yöaikaisia käyntejä.</i></p>	<p>Tilapäisen kotihoidon palvelutarpeenarvioinnissa hyödynnetään toimintakykymittareita.</p> <p>RAI-HC / RAI-Screener:</p> <p>ADLH ≥ 2. Asiakas tarvitsee rajoitetusti toisen henkilön apua ja avuntarve ilmenee alla mainituissa askisuoriutumisen päivittäisissä toiminnoissa.</p> <p>ADLH mittari kuvaa arkisuoriutumista. Arkisuoriutumista ovat: syöminen, peseytyminen, peseytyminen, pukeutuminen, sängystä ja tuolista siirtyminen, liikkuminen, WC-käynnit, henkilökohtainen hygienia, lääkehoito sekä asuinympäristön siisteyteen liittyvät päivittäiset askareet.</p> <p>tai</p> <p>CPS ≥ 2. Kognition lievä heikkeneminen Asiakkaan lähimuisti on heikentynyt ja päivittäinen päätöksenkyky on vaikeutunut esimerkiksi lääkehoidon, ravitsemuksen tai muilla arkisuoriutumisen osa-alueilla.</p> <p>CPS-mittari kuvaa asiakkaan kognitiivista toimintakykyä. Mittarilla mitataan kognitiivista kykyä neljän muuttujan suhteen; ymmärretyksi tuleminen, päätöksentekokyky, kyky syödä itse ja lähimuisti.</p> <p>tai</p> <p>MMSE-muistitestin tulos on $\leq 24/30$ Lievä kognitiivinen heikentyminen.</p> <p>Joissain tilanteissa on arvioitu, että 27 pistettä viittaa poikkeavaan suoritukseen ja toisaalta joissain tilanteissa 23 pistettä ei välttämättä viittaa muistisairauteen.</p> <p>tai</p> <p>MAPLe ≥ 3. Asiakkaalla on päivittäinen avuntarve hoitoon ja huolenpitoon. MAPLe mittari kuvaa palveluntarvetta, mittariarvo MAPLe 3-5 kertoo, että asiakkaan palveluntarve on kohtalainen, suuri tai erittäin suuri.</p> <p>tai</p>

		<p>DRS >6. DRS kertoo asiakkaan psyykkisestä toimintakyvystä. Asiakkaalla on psyykinen sairaus, joka vaatii jatkuvaa hoitoa ja huolenpitoa ja myöhäisiän masennusseula GDS-15 tulos on $\geq 5/15$ optimaalisesta hoidosta huolimatta (lievä depressio).</p>
Tilapäinen kotihoito	<p>Tilapäinen kotisairaanhoito</p> <p>Tilapäinen kotisairaanhoito on kotona toteutettavaa sairaanhoitoa.</p> <p>Tilapäistä kotisairaanhoitoa on esimerkiksi ompeleiden poisto, haavanhoito, avanteen ja drenien hoito kotona, sekä injektioiden anto.</p> <p>Hoito toteutetaan, kunnes asiakas pystyy menemään itsenäisesti tai saatettuna esim. terveysasemalle.</p> <p><i>Tilapäinen kotisairaanhoito on saatavilla koko hyvinvointialueella.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hoito vaatii terveydenhuollon ammattihenkilöstön osaamista ja asiakas ei kykene hakeutumaan avoterveydenhuollon palveluihin avustettunakaan. • Sairaanhoidon tarve on kertaluonteinen, muutaman kerran toistuvaa tai harvemmin kuin kerran viikossa toistuva sairaanhoidollinen käynti.
Tilapäinen kotihoito	<p>Etäkotihoito</p> <p>Etäkotihoitolla tarkoitetaan palvelua, jossa kotikäynti suoritetaan etäyhteyden avulla.</p> <p>Etäkotihoiton avulla korvataan kotihoidon fyysisiä käyntejä, silloin kun asiakkaan toimintakyky sen mahdollistaa. Sisältyy tilapäisen kotihoidon palveluun.</p> <p>Asiakas saa laitteen asennuksen ja käytön opastuksen palvelun aloituksen yhteydessä.</p> <p>Laitteen saa lainaksi.</p> <p>Etäyhteydellä voi esimerkiksi muistuttaa ja valvoa lääkeottoa ja ruokailun aloittamista.</p> <p><i>Etäkotihoitoa on saatavilla kaikkialla muualla paitsi Kauniaisissa ja Siuntiossa.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas täyttää tilapäisen kotihoidon myöntämisen perusteet. • Etäkotihoitoa myönnetään moniammatillisen ja laaja-alaisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. • Asiakkaan soveltuessa, etäkotihoitoa myönnetään osana kotihoidon palvelua, korvaten fyysisen kotikäynnin. • Palvelun soveltuvuutta arvioidaan asiakkuuden aikana. <p>Asiakkaan soveltuvuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakas kykenee toimimaan annetun ohjeistuksen mukaan, kykenee siirtymään laitteen äärelle. • Asiakkaalla tulee olla riittävä valmius ja osaaminen laitteen käyttöön.
Turvallinen lääkehoito	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, joka tarvitsee apua lääkehoidon toteuttamisessa. Lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti lääkeautomaatilla ja lääkkeiden annosjakelulla, asiakkaan tilanteeseen soveltuvalla tavalla.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kun asiakas tarvitsee apua lääkehoidon toteuttamisessa osittain tai kokonaan. • Osittainen tarve voi johtua esimerkiksi siitä, että asiakas jakaa ja ottaa lääkkeitä itsenäisesti mutta tarvitsee apua esimerkiksi pistosten kanssa. • Lääkkeiden otto edellyttää valvontaa.

	<p>Turvallisen lääkehoidon vastuu on kotihoidolla, lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Vastuu sisältää yhteistyön apteekin ja lääkärin kanssa, asiakkaan lääkelistan ylläpidon ja lääkemutoksiin reagoimisen sekä lääkehoidon vaikuttavuuden seurannan ja arvioinnin.</p> <p>Turvallisen lääkehoidon toteuttaminen tarkoittaa, että asiakkaan lääkkeet jaetaan kotihoidon toimesta lääkeautomaattiin tai lääkkeet ovat soveltuvien osien lääkkeiden annosjakelun piirissä.</p>	
Turvallinen lääkehoito	<p>Lääkeautomaatti</p> <p>Lääkeautomaatti tarjotaan ensisijaisena turvallisen lääkehoidon toteuttamistapana, kun asiakas tarvitsee apua lääkehoidon toteuttamisessa.</p> <p>Asiakas saa lääkkeet lääkeautomaatista oikea-aikaisesti ja turvallisesti.</p> <p>Lääkeautomaatti korvaa kotihoidon fyysisiä käyntejä.</p> <p>Käytössä on erilaisia lääkeautomaatteja. Automaatin valinnassa huomioidaan asiakkaan toimintakyky ja lääkkeiden soveltuvuus.</p> <p>Kotihoito täyttää automaatin. Automaatti täytetään annosjakelupusseilla tai siihen annostellaan asiakkaan lääkkeet valmiiksi lääkekippeihin.</p> <p>Lääkeautomaatti ilmoittaa kotihoidolle poikkeavuuksista esimerkiksi ottamatta jääneistä annoksista tai laitteen virhetila.</p> <p><i>Lääkeautomaatti on käytössä kaikkialla muualla paitsi Siuntiossa.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas täyttää tilapäisen kotihoidon kriteerit ja soveltuu lääkeautomaatin käyttäjäksi. • Asiakkaan toimintakyky mahdollistaa lääkeautomaatin käytön. • Asiakas ymmärtää laitteen käyttötarkoituksen ja osaa käyttää laitetta. • Asiakas ei selviydy lääkehoidostaan omatoimisesti. • Lääkkeet soveltuvat lääkeautomaattiin.
Turvallinen lääkehoito	<p>Sähkölukollinen lääkekaappi</p> <p>Turvallisen ja valvotun lääkehoidon toteuttaminen ja lääkkeiden säilyttäminen asiakkaan kotona.</p> <p>Lääkekaappi avataan ja lukitaan matkapuhelimella ja jokainen käynti kaapilla rekisteröityy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kotihoidon asiakkuus • Asiakkaalla tarve valvotulle lääkkeenotolle. • Lääkkeet säilytettävä lukitussa tilassa. • Asiakkaan ovesa on sähkölukko

	<p>Järjestelmään tallentuu tarkka avaamis- ja sulkemisaika sekä käynnin tehneen tiedot.</p> <p>Omaiselle voidaan tarvittaessa antaa avaimet, jolloin näitä ei tietoja ei tallennu.</p> <p><i>Sähkölukollinen lääkekaappi on käytössä vain Raaseporissa ja Inkoossa.</i></p>	
--	---	--

5.2 Säännöllinen kotihoito

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Säännöllinen kotihoito	<p>Kotihoito</p> <p>Säännöllinen kotihoito on tarkoitettu asiakkaalle, jolla on alentunut toimintakyky ikääntymisen, sairauden tai vamman perusteella ja pärjääminen arjessa itsenäisesti, omaisten tai muiden palveluiden turvin ei ole mahdollista.</p> <p>Palvelua on mahdollista saada palvelutarpeen mukaan ympäri vuorokauden.</p> <p>Yöaikainen käynti on ennalta sovittu, suunniteltu kotikäynti. Yöaikaiset käynnit toteutetaan kotona asumisen tueksi osana säännöllistä tai tilapäistä kotihoitoa.</p> <p>Säännöllisen kotihoidon tarve on jatkuvaa (viikoittaista tai päivittäistä) kestoaltaan yli 2kk.</p> <p><i>Yöaikaiset käynnit toteutuvat koko hyvinvointialueella lukuun ottamatta Siuntiota, jossa ei ole saatavilla yöaikaisia käyntejä.</i></p>	<p>Palveluiden myöntäminen perustuu laaja-alaiseen palvelutarpeen arvioon. Asiakkaan elämäntilannetta ja toimintakykyä tarkastellaan kokonaisuutena. Palvelujen kokonaisuuden suunnittelussa huomioidaan asiakkaan asuinympäristö, hoitoon osallistuvaa verkostoa sekä muut myönnetyt palvelut. Toimintakykyä ja palvelun tarvetta arvioidaan puolivuositain, tai aina asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa.</p> <p>Palvelun myöntämisessä hyödynnetään RAI-toimintakykymittaria. (alkuvuonna 2023 käytössä rinnalla RAVA- mittari).</p> <p>Yksittäinen mittarin tulos ei ole kriteeri avun, tuen tai palvelunsaamiselle.</p> <p>RAI-HC / RAI-Screener:</p> <p>ADLH ≥ 2. Asiakas tarvitsee rajoitetusti toisen henkilön apua ja avuntarve ilmenee alla mainituissa arkisuoriutumisen päivittäisissä toiminnoissa.</p> <p>ADLH mittari kuvaa arkisuoriutumista. Arkisuoriutumista ovat: syöminen, peseytyminen, pukeutuminen, sängystä ja tuolista siirtyminen, liikkuminen, WC-käynnit, henkilökohtainen hygienia, lääkehoito sekä asuinympäristön siisteyteen liittyvät päivittäiset askareet.</p> <p>tai</p> <p>CPS ≥ 2. Kognition lievä heikkeneminen</p> <p>Asiakkaan lähimuisti on heikentynyt ja päivittäinen päätöksentekokyky on vaikeutunut esimerkiksi lääkehoidon, ravitsemuksen tai muilla arkisuoriutumisen osa-alueilla.</p> <p>CPS-mittari kuvaa asiakkaan kognitiivista toimintakykyä. Mittarilla mitataan kognitiivista kykyä neljän muuttujan suhteen; ymmärretyksi tuleminen, päätöksentekokyky, kyky syödä itse ja lähimuisti.</p> <p>tai</p>

		<p>MMSE-muistitestin tulos on $\leq 24/30$. Lievä kognitiivinen heikentyminen. Joissain tilanteissa on arvioitu, että 27 pistettä viittaa poikkeavaan suoritukseen ja toisaalta joissain tilanteissa 23 pistettä ei välttämättä viittaa muistisairauteen.</p> <p>tai</p> <p>MAPLe ≥ 3. Asiakkaalla on päivittäinen avuntarve hoitoon ja huolenpitoon. MAPLe mittari kuvaa palveluntarvetta, mittariarvo MAPLe 3-5 kertoo, että asiakkaan palvelutarve on kohtalainen, suuri tai erittäin suuri.</p> <p>tai</p> <p>DRS > 6. DRS kertoo asiakkaan psyykkisestä toimintakyvystä. Asiakkaalla on psyykinen sairaus, joka vaatii jatkuvaa hoitoa ja huolenpitoa ja myöhäisiään masennusseula GDS-15 tulos on $\geq 5/15$ optimaalisesta hoidosta huolimatta (lievä depressio)</p> <p>RAVA: $\geq 1,5$ Arjessa selviämässä huomattavia vaikeuksia (poistuu 1.4.2023)</p> <p>Yö-kotikäyntien osalta on lisäksi tarve erityishoidolle, lääkinnälliselle hoidolle, perushoidolle, asentohoidolle tai/ja on osana kotona selviytymisen arviointia.</p> <p>Muut perusteet ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan, omaisten apu, vapaaehtoistyön ja tukipalveluiden mahdollisuudet auttaa kotona selviytymisessä on kartoitettu tai ne ovat jo käytössä eikä apu ole riittävä. • Asiakkaan toimeentulo vaarantuu tai asiakas joutuu hakeutumaan toimentulotuen piiriin, jotta pystyisi yksityisesti hankkimaan tarvitsemansa palvelun. Palvelun käyttö ei saa aiheuttaa toimentulotuen tarvetta. • Asiakkaan kokonaistilanne on sellainen, että hoidon toteutuminen vaarantuu ilman, että asiakas on hyvinvointialueen asiakasohjauksen seurannassa ja hyvinvointialueen järjestämän kotihoidon piirissä. • Asiakkaan pääasiallisesta hoidosta vastaa omaishoitaja ja kotihoitoa
--	--	---

		<p>tarvitaan omaishoidon tukemiseksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan palvelutarve on sairaanhoidollinen eikä hän pysty kulkemaan terveysasemalle avustettunakaan.
Säännöllinen kotihoito	<p>Etäkotihoito</p> <p>Etäkotihoitolla tarkoitetaan palvelua, jossa kotikäynti suoritetaan etäyhteyden avulla.</p> <p>Etäkotihoitoin avulla korvataan kotihoidon fyysisiä käyntejä, silloin kun asiakkaan toimintakyky sen mahdollistaa.</p> <p>Sisältyy säännöllisen kotihoidon palveluun.</p> <p>Asiakas saa laitteen asennuksen ja käytön opastuksen palvelun aloituksen yhteydessä.</p> <p>Laitteen saa lainaksi</p> <p>Etäyhteydellä voi esimerkiksi muistuttaa ja valvoa lääkettä ja ruokailun aloittamista.</p> <p><i>Etäkotihoitoa on saatavilla hyvinvointialueella kaikkialla muualla paitsi Kauniaisissa ja Siuntiossa.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas täyttää säännöllisen kotihoidon myöntämisen perusteet. • Etäkotihoitoa myönnetään moniammatillisen ja laaja-alaisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. • Asiakkaan soveltuessa, etäkotihoitoa myönnetään osana kotihoidon palvelua, korvaten fyysisen kotikäynnin. • Palvelun soveltuvuutta arvioidaan asiakkuuden aikana. <p>Asiakkaan soveltuvuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakas kykenee toimimaan annetun ohjeistuksen mukaan, kykenee siirtymään laitteen äärelle. • Asiakkaalla tulee olla riittävä valmius ja osaaminen laitteen käyttöön.
Turvallinen lääkehoito	<p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, joka tarvitsee apua lääkehoidon toteuttamisessa. Lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti lääkeautomaatilla ja lääkkeiden annosjakelulla, asiakkaan tilanteeseen soveltuvalla tavalla.</p> <p>Turvallisen lääkehoidon vastuu on kotihoidolla, lääkehoitosuunnitelman mukaisesti, Vastuu sisältää yhteistyön apteekin ja lääkärin kanssa, asiakkaan lääkelistan ylläpidon ja lääkemuutoksiin reagoimisen sekä lääkehoidon vaikuttavuuden seurannan ja arvioinnin.</p> <p>Turvallisen lääkehoidon toteuttaminen tarkoittaa, että asiakkaan lääkkeet jaetaan kotihoidon toimesta lääkeautomaattiin tai lääkkeet ovat soveltuvien osien lääkkeiden annosjakelun piirissä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kun asiakas tarvitsee apua lääkehoidon toteuttamisessa osittain tai kokonaan. • Osittainen tarve voi johtua esimerkiksi siitä, että asiakas jakaa ja ottaa lääkkeet itsenäisesti mutta tarvitsee apua esimerkiksi pistosten kanssa. • Lääkkeiden otto edellyttää valvontaa.
Turvallinen lääkehoito	<p>Lääkkeiden annosjakelu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas täyttää säännöllisen kotihoidon myöntämisen perusteet.

	<p>Lääkkeiden annosjakelulla tarkoitetaan palvelua, jossa apteekki toimittaa asiakkaan säännöllisesti käyttämät lääkkeet jaettuina annoskohtaisiin pusseihin.</p> <p>Kotihoito toimittaa lääkkeet asiakkaalle suunnitelman mukaisesti.</p> <p><i>Annosjakelu on käytössä koko hyvinvointialueella.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla on 3 tai enemmän säännöllisiä annosjakeluun soveltuvaa lääkettä. Pelkästään tarvittaessa otettavat, nestemäiset ja pistettävät lääkkeet eivät sovellu annosjakeluun. • Asiakkaan lääkitys on kohtuullisen vakaa ja hän tarvitsee kotihoidon avun lääkehoidon turvalliseen toteuttamiseen.
Turvallinen lääkehoito	<p>Lääkeautomaatti</p> <p>Lääkeautomaatti tarjotaan ensisijaisena turvallisen lääkehoidon toteuttamistapana, kun asiakas tarvitsee apua lääkehoidon toteuttamisessa.</p> <p>Asiakas saa lääkkeet lääkeautomaatista oikea-aikaisesti ja turvallisesti.</p> <p>Lääkeautomaatti korvaa kotihoidon fyysisiä käyntejä.</p> <p>Käytössä on erilaisia lääkeautomaatteja. Automaatin valinnassa huomioidaan asiakkaan toimintakyky ja lääkkeiden soveltuvuus.</p> <p>Kotihoito täyttää automaatin. Automaatti täytetään annosjakelupusseilla tai siihen annostellaan asiakkaan lääkkeet valmiiksi lääkekippeihin.</p> <p>Lääkeautomaatti ilmoittaa kotihoidolle poikkeavuuksista esimerkiksi ottamatta jääneistä annoksista tai laitteen virhetilasta.</p> <p><i>Lääkeautomaatti on käytössä hyvinvointialueella kaikkialla muualla paitsi Siuntiossa.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas täyttää säännöllisen kotihoidon kriteerit ja soveltuu lääkeautomaatin käyttäjäksi. • Asiakkaan toimintakyky mahdollistaa lääkeautomaatin käytön. • Asiakas ymmärtää laitteen käyttötarkoituksen ja osaa käyttää laitetta. • Asiakas ei selviydy lääkehoidostaan omatoimisesti. • Lääkkeet soveltuvat lääkeautomaattiin.
Turvallinen lääkehoito	<p>Sähkölukollinen lääkekaappi</p> <p>Turvallisen ja valvotun lääkehoidon toteuttaminen ja lääkkeiden säilyttäminen asiakkaan kotona.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kotihoidon asiakkuus. • Asiakkaalla tarve valvotulle lääkkeenotolle. • Lääkkeet säilytettävä lukitussa tilassa.

	<p>Lääkekaappi avataan ja lukitaan matkapuhelimella ja jokainen käynti kaapilla rekisteröityy.</p> <p>Järjestelmään tallentuu tarkka avaamis- ja sulkemis- aika, sekä käynnin tehneen tiedot.</p> <p>Omaiselle voidaan tarvittaessa antaa avaimet, jolloin näitä ei tietoja ei tallennu.</p> <p><i>Sähkölukollinen lääkekaappi on käytössä vain Raaseporissa ja Inkoossa.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan ovesa on sähkölukko.
--	---	--

6 Kotikuntoutus ja kuntouttava päivätöiminta

6.1 Kotikuntoutus

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Kotikuntoutus	<p>Kotiutumisen tuki</p> <p>Palvelun tarkoituksena on varmistaa asiakkaan turvallinen kotiutuminen sairaalasta ja kotona pärjääminen.</p> <p>Palvelu on saatavilla Espoossa sekä Lohjalla</p>	<p>Kotiutumisen tuki on tarkoitettu sekä suunniteltuihin että äkillisiin kotiutuksiin sairaalasta, jolloin asiakas tarvitsee terapeutin ja/tai hoitajan käynnin kotiin kotiutumispäivänä sekä sen jälkeen 1–5 vuorokauden ajan.</p>
Kotikuntoutus	<p>Kuntoutus- ja arviointijakso</p> <p>Palvelun tarkoituksena on moniammatillinen aktiivinen kuntoutus- ja toimintakyvyn kohentuminen, jolla mahdollistetaan asiakkaan kotona asuminen.</p> <p>Palvelu on saatavilla Espoossa sekä Hangossa.</p> <p>Lohjalla, Kirkkonummella ja Kauniaisissa, (Inkoo?) palvelu toteutetaan ilman sairaanhoitoa</p>	<p>Jakso on tarkoitettu asiakkaalle, jonka toimintakyky on alentunut vaarantaen turvallisen kotona asumisen. Asiakas tarvitsee moniammatillisen kuntoutuksen sekä arvioinnin asumisen tukipalveluista.</p> <p>Kuntoutusjakson pituus on 1–6 viikkoa. Kuntoutus voi tarvittaessa kestää pidempään, jos asiakas on edennyt tavoitteiden saavuttamisessa, mutta tarvitsee edelleen tukea.</p>
Kotikuntoutus	<p>Konsultaatio ja ohjaus toimintakyvyn muutoksissa</p> <p>Asiakkaan yksilöllistä kotikuntoutusta arjen toimintakyvyn vahvistamiseksi.</p> <p>Palvelu on saatavilla LU-laajuisesti</p>	<p>Asiakas tarvitsee terapeutin ohjeistamaa kuntoutusta omassa kotiympäristössään ja tavoitteet liittyvät arjen toimintakykyyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terapeutin käynnit toteutuvat yksittäisinä tai useampina ohjauskertoina. Ohjauskertojen määrää ja jatkuvuutta arvioidaan jokaisella käynnillä. <p>Asiakkaan omaisen tukeminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ergonomian ohjaus ja neuvonta • Apuvälineiden käytön- ja tarpeen arviointi ja ohjaus • Kotiympäristön arviointi <p>Kotihoidon hoitajien tukeminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työergonomian ohjaaminen • Kuntouttavan työotteen toteuttaminen • Asiakkaan apuvälineiden käytön- ja tarpeen arviointi ja ohjaus <p>Asiakkaalla ei ole tarvetta Kotikuntoutuksen moniammatilliselle kuntoutus- ja arviointijaksolle.</p>

Kotikuntoutus	<p>Etäkuntoutus</p> <p>Asiakkaan kuntoutusta arjen toimintakyvyn vahvistamiseksi etäkontakteina toteutettavana terapiana.</p> <p>Palvelu on saatavilla vain Espoossa</p>	<p>Etäkuntoutus sopii asiakkaalle, jolla on todettu tarve intensiiviselle terapialle. Käyntejä voidaan joko yhdistää kotikäynteihin tai toteuttaa käynnit pelkästään etäyhteydellä.</p> <p>Asiakkaan toimintakyky ei mahdollista siirtymistä kotoa avoterveydenhuollon palveluihin.</p> <p>Asiakkaan toimintakyvyn tulee olla riittävä seuraavilta osa-alueilta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kognitio • Näkö • Kuulo • Keskittymiskyky videovälitteiseen kommunikointiin • Kyky ymmärtää suullista ohjausta tai on omainen/avustaja
---------------	---	---

6.2 Kuntouttava päivätoiminta ikääntyneille

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
<p>Kuntouttava päivätoiminta ikääntyneille</p>	<p>Osapäivätoiminta</p> <p>Asiakkaan fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä edistävää ryhmämuotoista toimintaa. Osapäivätoiminnan kesto on enintään 4 tuntia. Päivään sisältyy ateria.</p> <p>Palvelu on saatavilla muualla paitsi Vihdin ja Karkkilan alueella</p>	<p>Palvelua voidaan myöntää pääsääntöisesti ikääntyneelle asiakkaalle, jolla on fyysisen, sosiaalisen tai psyykkisen toimintakyvyn laskua, uhka niiden heikentymiselle tai asiakas on omaishoidon tuen piirissä.</p> <p>Fyysinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaikeutena liikkua omassa kodissaan apuvälineen turvin tai ilman sitä • tasapainon heikentymisenä • kaatumisriskinä • tuolilta/ sängystä/ wc-istuimelta ylösnousun vaikeutena • ala- tai yläraajojen liikkuvuuden ja/ tai lihasvoiman alentumisena <p>Sosiaalinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristäytyneisyytenä • yksinäisyyden tunteena • kognitiivisten toimintojen laskuna <p>Psyykinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mielialan laskuna tai alakuloisuutena • aloitekyvyttömyytenä hoitaa arjen toimintoja <p>Palvelun myöntäminen edellyttää lisäksi, että asiakas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pystyy toimimaan ryhmässä • pärjää ryhmässä ajoittaisella 1–2 henkilön ohjauksella <p>Osapäivätoiminta on määräaikaista. Osapäivätoimintaa myönnetään kerrallaan 3–6 kk ajaksi, jonka jälkeen asiakkaan tarve palvelulle arvioidaan uudelleen.</p>

	<p>Osapäivätoiminta kuljetuksella</p> <p>Osapäivätoimintaa voidaan myöntää myös kuljetuksella. Osapäivätoiminnan kesto on enintään 4 tuntia. Päivään sisältyy ateria.</p> <p>Kuljetuspalvelu sisältyy palveluun vain osassa kunnista</p>	<p>Osapäivätoimintaa kuljetuksella voidaan myöntää yllä mainittujen kriteereiden lisäksi myös, jos asiakkaalla on esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • julkisen liikenteen vaikea saavutettavuus • vaikeat julkisen liikenteen aikataulut • pitkä matkustusaika • pitkä kävelymatka pysäkillä • kaukana kotoa oleva pysäkki tai sen puuttuminen. <p>Kuljetus voidaan myöntää asiakkaalle lisäksi, jos hän ei terveydellisistä, sosiaalisista ja liikkumiskykyyn liittyvistä syistä johtuen kykene julkista liikennettä käyttämään.</p>
	<p>Kokopäivätoiminta</p> <p>Asiakkaan fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä edistävää ryhmämuotoista toimintaa. Kokopäivätoiminnan kesto on yli 4 tuntia. Päivään sisältyy ateria.</p> <p>Palvelu on saatavilla muualla paitsi Vihdin ja Karkkilan alueella</p>	<p>Palvelua voidaan myöntää pääsääntöisesti ikääntyneelle asiakkaalle, jolla on fyysisen, sosiaalisen tai psyykkisen toimintakyvyn laskua, uhka niiden heikentymiselle tai asiakas on omaishoidon tuen piirissä.</p> <p>Fyysinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaikeutena liikkua omassa kodissaan apuvälineen turvin tai ilman sitä • tasapainon heikentymisenä • kaatumisriskinä • tuolilta/ sängystä/ wc-istuimelta ylösnousun vaikeutena • ala- tai yläraajojen liikkuvuuden ja/ tai lihasvoiman alentumisena <p>Sosiaalinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristäytyneisyytenä • yksinäisyyden tunteena • kognitiivisten toimintojen laskuna <p>Psyykinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mielialan laskuna tai alakuloisuutena • aloitekyvyttömyytenä hoitaa arjen toimintoja <p>Palvelun myöntäminen edellyttää lisäksi, että asiakas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pystyy toimimaan ryhmässä • pärjää ryhmässä ajoittaisella 1–2 henkilön ohjauksella <p>Kokopäivätoiminta on määräaikaista. Kokopäivätoimintaa myönnetään kerrallaan 3–6 kk ajaksi, jonka jälkeen asiakkaan tarve palvelulle arvioidaan uudelleen.</p>

	<p>Kokopäivätoiminta kuljetuksella</p> <p>Kokopäivätoimintaa voidaan myöntää myös kuljetuksella. Kokopäivätoiminnan kesto on yli 4 tuntia. Päivään sisältyy ateria.</p> <p>Kuljetuspalvelu sisältyy palveluun vain osassa kunnista.</p>	<p>Kokopäivätoimintaa kuljetuksella voidaan myöntää yllä mainittujen kriteereiden lisäksi myös, jos asiakkaalla on esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • julkisen liikenteen vaikea saavutettavuus • vaikeat julkisen liikenteen aikataulut • pitkä matkustusaika • pitkä kävelymatka pysäkillä • kaukana kotoa oleva pysäkki tai sen puuttuminen. <p>Kuljetus voidaan myöntää asiakkaalle lisäksi, jos hän ei terveydellisistä, sosiaalisista ja liikunnallisista syistä johtuen kykene julkista liikennettä käyttämään.</p>
	<p>Etäpäivätoiminta</p> <p>Asiakkaalle etäyhteyksin järjestettävää fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä edistävää ryhmämuotoista toimintaa.</p> <p>Palvelu on saatavilla vain Raaseporissa.</p>	<p>Palvelua voidaan myöntää pääsääntöisesti ikääntyneelle asiakkaalle, jolla on fyysisen, sosiaalisen tai psyykkisen toimintakyvyn laskua tai uhka niiden heikentymiselle. Etäpäivätoiminta toteutetaan etäyhteydellä asiakkaan kotiin.</p> <p>Fyysinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaikeutena liikkua omassa kodissaan apuvälineen turvin tai ilman sitä • tasapainon heikentymisenä • kaatumisriskinä • tuolilta/ sängystä/ wc-istuimelta ylösnousun vaikeutena • ala- tai yläraajojen liikkuvuuden ja/ tai lihasvoiman alentumisena <p>Sosiaalinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristäytyneisyytenä • yksinäisyyden tunteena • kognitiivisten toimintojen laskuna <p>Psyykinen toimintakyky on laskenut tai uhkana alentua ja tulee esille esimerkiksi asiakkaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mielialan laskuna tai alakuloisuutena • aloitekyvyttömyytenä hoitaa arjen toimintoja <p>Palvelun myöntäminen edellyttää lisäksi, että asiakas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pystyy toimimaan etäyhden avulla pidetyssä ryhmässä • pystyy osallistumaan ryhmätoimintaan omasta kodistaan käsin • omaa riittävät valmiudet etäpalvelun käyttöön <p>Etäpäivätoiminta on määräaikaista. Etäpäivätoimintaa myönnetään kerrallaan enintään 3–6 kk ajaksi, jonka jälkeen asiakkaan tarve palvelulle arvioidaan uudelleen.</p>

7 Kotona asumisen tukipalvelut

7.1 Ateriapalvelu

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Ateriapalvelu	<p>Ateriapalvelu voi koostua ateriointimahdollisuuksista palvelukeskuksissa tai kotiin kuljetetuista aterioista.</p> <p>Tarjottavat ateriat ovat ikäihmisten ravitsemussuositusten mukaisia.</p> <p>Kotiin kuljetetut ateriat voivat olla valmiita sellaisenaan, lämmitettäviä tai pakasteita.</p> <p>Palvelu sisältää tarvittaessa erityisruokavaliot.</p> <p>Palveluun kuuluu asiakkaan voinnin seuranta.</p> <p><i>Palvelu on saatavilla Espoossa, Hangossa, Inkoossa, Karkkilassa, Vihdissä, Kauniaisissa, Kirkkonummella, Lohjalla, Raaseporissa ja Siuntiossa. Palvelun sisällöissä on kuntakohtaisia eroavaisuuksia.</i></p>	<p>Ateriapalvelua voidaan myöntää ainoana palveluna tai muiden palveluiden ohella perustuen palvelutarpeen ja tarvittaessa ravitsemustilan arviointiin.</p> <p>Kotiin kuljetetut ateriat on tarkoitettu asiakkaalle, jonka kohdalla yksi tai useampi ehtoista toteutuu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan toimintakyky on alentunut • Asiakas ei pysty huolehtimaan itse tai omaisten turvin aterioistaan (hankkiminen, ruoan valmistus, kulkeminen, lämmittäminen) • Asiakas ei pysty hyödyntämään palvelukeskusten ateriointia. • Asiakas on sairauden toipilasvaiheessa, jossa hän tarvitsee kuntoutumisen tukemiseksi hyvän ravitsemuksen. • Asiakkaalla on todennettu huono ravitsemustila, joka vaatii korjaamista esim. dg tai RAI:n ravitsemusriskin tunniste (CAP-16) aktivoitunut. <p>Ateriapalvelua voidaan myöntää myös turvaamaan iänmukaista tehostettua ravitsemusta erityisruokavaliot huomioon ottaen. Ravitsemustilaa arvioidaan siihen soveltuvalla mittarilla (RAI, MNA).</p>

7.2 Turva-auttamispalvelu

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Turva-auttamispalvelu	<p>Turva-auttamispalvelun avulla saa apua äkillisessä tilanteessa.</p> <p>Turvapalvelun on tarkoitus lisätä turvallisuutta ja vähentää huolta, kun asiakkaan toimintakyky on alentunut, ja hänellä on riski kaatumisille, sairaskohtauksille, tai asiakkaalla on muistisairaus.</p> <p>Turva-auttamispalvelulla tarkoitetaan palvelua, johon kuuluvat asiakkaan käytössä oleva tarkoitukseen soveltuva turvalaitteisto, laitteiston kautta tulevien hälytysten ympärivuorokautinen vastaanotto, hälytyksen johdosta tehtävä avun tarpeen arviointi sekä huolehtiminen siitä, että asiakas saa tarvitsemansa avun vuorokauden ajasta riippumatta.</p> <p>Asiakkaan tulee luovuttaa turvapalveluntuottajalle avain mahdollisia turva-auttamiskäyntejä varten.</p> <p><i>Palvelu on saatavilla koko hyvinvointialueella.</i></p> <p><i>Palvelun sisällöissä on kuntakohtaisia eroavaisuuksia.</i></p>	<p>Turva-auttamispalvelua voidaan myöntää ainoana palveluna perustuen palvelutarpeen arviointiin.</p> <p>Turva-auttamispalvelua järjestetään asiakkaalle, joka tarvitsee sitä sairauteen, korkeaan ikään, vammaan tai muuhun vastaavaan toimintakykyä alentavaan syyhyn liittyvän turvattomuuden perusteella.</p> <p>Palvelu on tarkoitettu ensisijaisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yksinasuvalle henkilölle, jolla on toimintakyvyn heikkenemisen vuoksi kaatumisriski/-taipumusta ja turvattomuuden tunnetta. • Henkilölle, jolla on terveydellinen syy, joka edellyttää nopeaa avunsaantia, eikä avun hälyttäminen onnistu omin avuin puhelimella. • Henkilölle, jolla on terveydellinen syy, joka vaikeuttaa päivittäistä elämää ja siten aiheuttaa vaaratilanteita. <p>RAI-toimintakykymittarilla voidaan arvioida kaatumisriskiä (CAP-15) sekä eksymis- tai karkailuriskiä esim. RAI:n vaeltelu aktivoitunut, laitoshoidon riskin tunniste (MAPLe 52) aktivoitunut.</p> <p>Paikantava ranneke voidaan myöntää asiakkaalle, jolla on eksymis- tai karkailuriski. Paikantavan rannekkeen käyttäjällä tulee olla nimettynä kaksi läheistä, joille tieto hälytyksistä välitetään.</p> <p>Perittävän maksun määräämisessä käytetään varallisuusharkintaa.</p>

7.3 Siivouspalvelu

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Siivouspalvelu	<p>Siivouspalvelu voi sisältää kodin ylläpitosiivouksena esimerkiksi imurointia, pölyjen pyyhintää, lattian ja wc:n pesua.</p> <p><i>Palvelu on saatavilla Espoossa, Karkkilassa, Vihdissä ja Kirkkonummella.</i></p> <p><i>Palvelun sisällöissä on kuntakohtaisia eroavaisuuksia.</i></p>	<p>Palvelu on harkinnanvarainen. Asiakkaan tilanne arvioidaan kokonaisvaltaisesti palvelutarpeen arvioinnissa huomioiden asiakkaan taloudellinen tilanne.</p> <p>Ensisijaisesti asiakasta ohjataan järjestämään siivous itsemaksavana.</p> <p>Siivouspalvelua voivat saada henkilöt, joiden toimintakyky on alentunut ja jotka eivät pysty itsemaksavana ostamaan palvelua kotiinsa.</p>

7.4 Kauppapalvelussa avustaminen

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Kauppapalvelussa avustaminen	<p>Kotihoidon henkilökunta voi tarvittaessa avustaa kauppatilauksen tekemisessä yksityisiltä palveluntuottajilta.</p> <p>Tietyin ehdoin kotihoito voi käydä asiakkaan puolesta kaupassa siirtymäaikana niillä alueilla, joilla palvelu on ollut aiemminkin tarjolla.</p> <p><i>Palvelu on saatavilla Hangossa, Kirkkonummella, Lohjalla, Siuntiossa, Raaseporissa ja Kauniaisissa.</i></p> <p><i>Palvelun sisällöissä on kuntakohtaisia eroavaisuuksia.</i></p>	<p>Palvelu on harkinnanvarainen.</p> <p>Palvelu on tarkoitettu pääsääntöisesti kotihoidon asiakkaalle, jonka toimintakyky on heikentynyt siten, ettei hän tai läheiset pysty hoitamaan säännöllisiä kauppa-asioita.</p> <p>Ensisijaisesti kaupassa asiointi tulisi järjestää omaisten tai yksityisen palveluntuottajan avulla.</p> <p>Harkinnanvaraisesti ja pakottavista syistä voidaan tilapäisesti käydä asiakkaan puolesta asioimassa kaupassa siirtymäaikana niillä alueilla, joilla palvelu on ollut aiemminkin tarjolla.</p> <p>Pakottaviksi syiksi voidaan katsoa esimerkiksi nopea sairaalasta kotiutuminen, niissä tapauksissa, joissa sairaala ei pysty varmistamaan asiakkaalle kotiin riittäviä ateroita tai elintarvikkeita, jotta asiakkaan ravitsemus pystytään tässä tilanteessa turvaamaan.</p>

7.5 Peseytymisen ja hygienian hoidon tuki

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Peseytymisen ja hygienian hoidon tuki	<p>Peseytymisen ja hygienian hoidon tuella tarkoitetaan asiakkaan avustamista peseytymisessä kodin ulkopuolella, hänelle osoitetussa paikassa.</p> <p>Palvelu voidaan myöntää ainoana palveluna.</p> <p>Asiakkaalle voidaan tarvittaessa järjestää kuljetus.</p> <p><i>Palvelu on saatavilla Espoossa, Hangossa, Inkoossa, Karkkilassa, Vihdissä, Kirkkonummella, Lohjalla, Raaseporissa ja Siuntiossa.</i></p> <p><i>Palvelun sisällöissä on kuntakohtaisia eroavaisuuksia.</i></p>	<p>Palvelu on harkinnanvarainen ja myönnetään palvelutarpeen arvion perusteella.</p> <p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaille, joiden kotona olevat peseytymistilat ovat puutteelliset ja turvattomat, ja jotka alentuneen toimintakyvyn vuoksi tarvitsevat apua peseytymisessä.</p> <p>Lisäksi asiakkaan toimintakyky ei mahdollista pesutiloihin pääsemistä avustettunakaan, eikä pesutiloja voida kohtuullisin toimenpitein tai apuvälinein muuttaa toimiviksi ja turvallisiksi.</p>

7.6 Vaatehuoltopalvelu

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Vaatehuoltopalvelu	<p>Vaatehuoltopalvelulla tarkoitetaan pyykin pesua ja jatkokäsittelyä kodin ulkopuolella. Palvelu järjestetään tukipalveluna.</p> <p><i>Palvelu on saatavilla Hangossa, Inkoossa, Kirkkonummella, Raaseporissa ja Siuntiossa.</i></p> <p><i>Palvelun sisällöissä on kuntakohtaisia eroavaisuuksia.</i></p>	<p>Palvelu on harkinnanvarainen ja myönnetään palvelutarpeen arvion perusteella kotihoidon asiakkaalle.</p> <p>Ensisijaisesti asiakasta ohjataan järjestämään vaatehuolto itsemaksavana.</p> <p>Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, jonka kotona tai taloyhtiössä ei ole asianmukaisia pyykinpesumahdollisuuksia ja jotka eivät pysty itse tai autettuna huolehtimaan pyykinpesusta kodin ulkopuolella.</p>

7.7 Avustavat palvelut

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Avustavat palvelut	<p>Avustavilla palveluilla tuetaan ikääntyneen kotona asumista.</p> <p>Palvelu sisältää asiointiapua yhdessä asiakkaan kanssa, ulkoiluapua, pieniä pihatöitä/lumenluontia, pieniä kodin korjaustöitä, kotityöt ja vaatehuolto.</p> <p>Palvelua myönnetään enintään 8h/kk.</p> <p><i>Palvelu on saatavilla Espoossa.</i></p>	<p>Palvelu on tarkoitettu kotihoidon asiakkaalle, jonka toimintakyky on heikentynyt siten, että hän tarvitsee toisen henkilön apua tehtävien suorittamisessa.</p> <p>Asiakkaalla ei ole mahdollisuutta käyttää omarahoitteisia palveluja tai vapaaehtoistoimijoita. Asiakkaalla ei ole omaisia/läheisiä, jotka voisivat auttaa.</p>

8 Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuen myöntämisen perusteet on valmisteltu kaikkien ikäryhmien osalta ikääntyneiden valmisteluryhmässä. Alla olevat yleiset edellytykset ja aikuisia (≥ 18 v.) koskevat myöntämisen perusteet koskevat ikääntyneitä ja aikuisia. Päätöksenteko kummankin asiakasryhmän osalta tapahtuu ikääntyneiden myöntämisen perusteita käsiteltäessä. 0-17-vuotiaiden omaishoidon tuen myöntämisen perusteista päätetään yhteisten sosiaali- ja terveystalvelujen käsittelemisen yhteydessä.

8.1 Omaishoidon tuki

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Omaishoidon tuki	<p>Omaishoidon tuki muodostuu omaishoitajan hoitopalkkiosta ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea omaisen antamaa hoitoa ja huolenpitoa kotona.</p> <p>Omaishoidon tukea on saatavilla koko Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella mutta omaishoitajan vapaan ajaksi järjestettävien eri palvelujen saatavuus vaihtelee.</p>	<p>Yleiset edellytykset</p> <p>Omaishoitolain (937/2005 §3) mukaan hyvinvointialue voi myöntää omaishoidon tukea, jos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa; • hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla; • hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia; • omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää; • hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva ja • tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista. <p>Omaishoidontuki on harkinnanvarainen etuus, jota myönnetään hyvinvointialueen talousarviossa varatun määrärahan puitteissa. Hakijan avun ja hoidon tarvetta arvioidaan ja verrataan kokonaisuutena muihin hakijoihin. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella omaishoidon tuki kohdennetaan vaativampaan hoitoon ja hoivaan seuraavien ehtojen ja perusteiden mukaisesti:</p> <p>Omaishoito on vaativaa ja jatkuvasti päivittäin sitovaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaishoidon tuen myöntäminen edellyttää aina tavanomaisen läheissuhteen ylittävää, henkilökohtaiseen hoivaan ja hoitoon kohdistuvaa ohjausta, tukea ja/tai avustamista (esim. siirtymisissä, liikkumisessa, WC-käynneissä,

		<p>peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailussa, lääkeshoidossa, hoitotoimenpiteissä, kommunikaatiossa). Omaishoidon vaativuutta voivat osaltaan lisätä vaikeat hoitoon reagoimattomat psyykkiset oireet, haastavat käytösoireet, sosiaaliset tai turvallisuuteen liittyvät oireet tai vaikeat aistivammat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ainoastaan asioiden hoito ja kodinhoito eivät ole riittäviä perusteita omaishoidon tuen myöntämiselle. Perheen normaalit sisäiset vastuut, esimerkiksi puolisoiden välinen tavanomainen auttaminen ja vanhempien tavanomainen vanhemmuus (lapsen ikätason mukainen hoito, kasvatus ja huolenpito), ovat omaishoidon tuen ulkopuolella. • Omaishoidon sitovuuteen vaikuttavat hoidettavan itsenäinen tai ikätasoinen toimintakyky sekä hänen omaishoitajalta tarvitsemansa avun ja valvonnan määrä. • Omaishoidon sitovuutta ja vaativuutta arvioitaessa huomioidaan omaishoidettavan saamat muut sosiaali- ja terveyspalvelut ja arvioidaan omaishoitajan osuutta hoitokokonaisuudesta. Jos hoitovastuu on pääsääntöisesti muulla kuin omaishoitajalla, voidaan omaishoidon tuen palkkioluokkaa alentaa tai omaishoidon tuki olla kokonaan myöntämättä. • Omaishoitajan antaman hoidon sitovuuden tai vaativuuden muuttuessa omaishoidon tuen myöntäminen ja hoitoisuusluokka arvioidaan tarvittaessa uudelleen. <p>Edellytykset omaishoitajalle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaishoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon vaatimuksia ja hän soveltuu tehtävään ikänsä, voimavarojensa ja elämäntilanteensa osalta. Alle 18-vuotias henkilö tai palkattu työntekijä eivät voi toimia omaishoitajana. Alaikäisen lapsen hoidon ja muun huolenpidon järjestäminen omaishoitona edellyttää hänen kaikkien huoltajiensa suostumusta. • Omaishoitaja sitoutuu omaishoitosopimuksella vastaamaan omaishoidosta. • Omaishoitaja toimii hoidettavan edun mukaisesti ja ottaa hänen toiveensa ja näkemyksensä huomioon. • Omaishoitajalta edellytetään kykyä toimia yhteistyössä hyvinvointialueen omaishoidosta vastaavan työntekijän ja muiden hoitoon osallistuvien tahojen kanssa. • Omaishoito ei vaaranna omaishoitajan terveyttä tai turvallisuutta. • Omaishoitajalla on ilmoitusvelvollisuus, jos hoidossa tai olosuhteissa tapahtuu muutoksia.
--	--	--

		<p>Hoitoisuusluokat myöntämisperusteineen kuvataan alla erikseen lasten ja nuorten sekä aikuisten osalta. Hoitoisuusluokka ja omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio määräytyvät porrastettuna omaishoitajan antaman hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. Hoitoisuusluokkien kuvauksista tulee pääsääntöisesti täyttyä kaikki kohdat.</p>
	<p>Aikuiset (≥ 18v.)</p>	<p>1. Päivittäinen toistuva hoidontarve</p> <p>Hoidon sitovuus ja vaativuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaishoito on sitovaa ja sisällöltään vaativaa • Omaishoidettava tarvitsee useita kertoja vuorokaudessa hoitoa, huolenpitoa, ohjausta, valvontaa, tukea tai apua päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa. • Omaishoidettavalla ei ole säännöllistä yöllistä avuntarvetta tai yöllinen avuntarve on vähäistä. • Omaishoidettava selviytyy yksin joitakin ajanjaksoja vuorokaudessa mutta omaishoitajan pidemmän poissaolon aikana hän tarvitsee muita hoito- ja palvelujärjestelyjä. • Valvonnassa ja ohjauksessa voidaan osittain käyttää apuna teknisiä apuvälineitä (esim. etäseuranta- tai hälytinlaitteet, kuvaäänilyhteys) • Omaishoidettava voi olla säännöllisesti osan päivästä tai viikoittain kodin ulkopuolella (esimerkiksi päivätoiminnassa), ilman että hoitopalkkio muuttuu. <p>Ilman omaishoitoa hoidettava tarvitsisi säännöllisesti useita kotihoidon käyntejä päivittäin tai runsaasti henkilökohtaisen avun palveluja.</p> <p>2. Ympäri vuorokautinen hoidontarve</p> <p>Hoidon sitovuus ja vaativuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaishoito on sitovampaa ja sisällöltään vaativampaa kuin 1. hoitoisuusluokassa • Omaishoidettava tarvitsee paljon hoitoa ja huolenpitoa sekä jatkuvaa ohjausta, valvontaa, tukea tai apua päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa • Omaishoidettava tarvitsee hoitoa ja huolenpitoa myös yöaikaan. Yöaikaan tarvittava hoito ja huolenpito on toistuvaa ja säännöllistä. Jos hoidontarve yöaikaan on

		<p>vähäistä, tulee päiväaikaisen hoidon ja valvonnan tarpeen olla erittäin runsasta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoitotyö edellyttää omaishoitajalta pääsääntöisesti ympärivuorokautista työpanosta • Omaishoidettava selviytyy ajoittain yksin korkeintaan lyhyitä hetkiä vuorokaudesta (esim. asioilla käynti), mutta omaishoitajan pidemmän poissaolon aikana hän tarvitsee muita hoito- ja palvelujärjestelyjä. • Omaishoidettava voi olla säännöllisesti osan päivästä tai viikoittain kodin ulkopuolella (esimerkiksi päivätoiminnassa), ilman että hoitopalkkio muuttuu. <p>Ilman omaishoitoa hoidettava tarvitsisi ympärivuorokautisen palveluasumisen kodin ulkopuolella eikä hän tulisi toimeen pelkästään kotihoidon apujen turvin.</p> <p>3. Erittäin vaativat vaiheet</p> <p>Tähän hoitoisuusluokkaan kuuluvat hoidollisesti raskaassa siirtymävaiheessa tai erittäin vaativan ympärivuorokautisen hoidon tarpeessa olevat asiakkaat, pääsääntöisesti lyhytaikaisesti.</p> <p>Hoidon sitovuus ja vaativuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaishoito on erittäin sitovaa ja sisältää erityistä osaamista tai opettelua vaativia hoitotoimia tai on muutoin erityisen vaativaa. • Omaishoidettavan toimintakyky tai terveydentila edellyttävät omaishoitajalta runsaasti fyysistä apua, valvontaa ja huolenpitoa lähes kaikissa päivittäisissä toiminnoissa ympäri vuorokauden, myös useita kertoja yössä. • Hoitotyö edellyttää omaishoitajalta ympärivuorokautista läsnäoloa. • Omaishoidettavaa ei ole turvallista jättää yksin lainkaan eikä hoitajan läsnäoloa voi korvata teknisillä apuvälineillä. • Omaishoidettava ei ole säännöllisesti osaa päivästä tai viikoittain kodin ulkopuolella. <p>Ilman omaishoitoa hoidettava tarvitsisi runsasta ympärivuorokautista hoitoa kodin ulkopuolella, esim. palveluasumista tai osastohoitoa.</p> <p>Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti hoitoisuusluokan 3 hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitajalla on tältä ajalta vähäistä suurempia</p>
--	--	--

		työtuloja tai hän olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan sairausvakuutuslain 10 luvun mukaista erityishoitorahaa (alle 16-vuotias lapsi) tai vuorotteluvapaalain 13 §:n mukaista vuorottelukorvausta (Laki omaishoidon tuesta 5 §).
--	--	--

8.2 Perhehoito ikääntyneille

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Perhehoito ikääntyneille	<p>Perhehoito on hoidon tai huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa (perhekodissa) tai asiakkaan kotona perhehoitajan avulla.</p> <p>Palvelua on tällä hetkellä saatavilla niukasti mutta tavoitteena on laajentaa palvelua. Palvelun saatavuus riippuu käytettävissä olevista perhehoitajista. Perhehoitajat eivät ole hyvinvointialueen työntekijöitä, vaan yhteistyö perustuu toimeksiantosopimukseen.</p> <p>Osa- tai ympärivuorokautista lyhytaikaista perhehoitoa asiakkaan kotona on tällä hetkellä tarjolla Lohjan, Karviaisen ja Vihdin alueella.</p> <p>Tällä hetkellä hyväksytyt perhekodit (perhehoito perhehoitajan kotona) sijaitsevat Vantaalla, Tuusulassa, ja Karkkilassa.</p>	<p>Asiakkaan tueksi voidaan myöntää perhehoitoa Sosiaalihuoltolain (1301/2014) perusteella jos esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> asiakas kokee turvattomuutta, ahdistuneisuutta, masennusta tai yksinäisyyttä tai asiakas tarvitsee toisen ohjausta, tukea tai läsnäoloa arjessa selviytymiseen asiakkaan toimintakyky on alentunut RAI-toimintakykymittarilla arvioituna yhdellä tai useammalla osa-alueella. <p>Perhehoito ei ole tarkoituksenmukainen ratkaisu, jos asiakkaalla on</p> <ul style="list-style-type: none"> pääsääntöisesti avuntarvetta vain sairaanhoidollisissa toimenpiteissä tai muun vaativan ammatillisen hoidon tarvetta (esim. mielenterveyden - tai käytöksen haastavia oireita, karkailua) tai kahden henkilön avustamisen tarvetta tai tarve sellaisille apuvälineille, joiden käyttäminen ei ole mahdollista tai säännöllisen yöaikaisen avustamisen tarvetta tai asiakas tai omainen eivät sitoudu yhteistyöhön. <p>Perhehoidon myöntäminen edellyttää</p> <ul style="list-style-type: none"> perhehoidon soveltuvuutta ja tarkoituksenmukaisuutta asiakkaan tilanteeseen perhehoito on muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa riittävää asiakkaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta <p>Arvioinnissa huomioidaan asiakkaan avuntarve, toimintakyky ja toiveet sekä perhehoitajan valmiudet vastata niihin.</p>